

Praktičar

Tekstovnik

Pravatskoga glumista
pretežu stariji
medu mladima
redatelj Gungvić je
autorima nema među na građanima

ako daraditi nije bilo ništa
autorima

su pokazala
jedan drugi
prijatelj
povjerenje i strah
danas su tiskani

vlada ne povjerenje i strah

posebno izrazilo
pregovora i razočaranja
publikacijama

Nagrada za dramsko djelo "Marin Držić" dodjeljuje se od 1991. godine, a izrasla je iz nekadašnje Stimulacije za dramsko stvaralaštvo Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Svake godine tročlani ocjenjivački sud od radova prispjelih na javni natječaj može izabrati tri ili više dramskih tekstova koje procijeni vrijednima i zanimljivima za izvedbu na nekoj od hrvatskih kazališnih scena. Ova Nagrada, dakle, ima promovirajući karakter. Nagrada je preporuka kazalištima da na svoje repertoare uvrste jedno ili više nagrađenih domaćih dramskih djela. Nagrada je i novčanoga karaktera, a osim honorara autoru dramskoga teksta podrazumijeva sufinanciranje praizvedbe u nekom od kazališta u Hrvatskoj. Kako je natječaj javan i otvoren za sve dramske tekstove, na njega se mogu javiti posve nepoznati autori, kao i već renomirani dramski pisci. Nagrada se, također, temelji na pretpostavci da će hrvatska kazališta doista izvesti nagrađene tekstove i time im, pred sudom kazališne javnosti, omogućiti onu krajnju provjeru.

A da bi kazališta na svoje repertoare doista stavila nagrađene tekstove, kao bitna pretpostavka izdvaja se relevantnost i stručnost ocjenjivačkoga suda. Poznavanje osnovnih zakonitosti dramskoga pisma, relevantnost u donošenju estetskoga suda, poznavanje specifičnosti kazališnoga izraza te informiranost o stanju u recentnoj kazališnoj produkciji u Hrvatskoj, ali i svijetu, te sposobnost za otkrivanje zanimljivih i novih poetskih stremljenja elementarni su preduvjeti za uspješnu provedbu i odabira tekstova pri dodjeli ove Nagrade.

Posve je jasno da dramski tekst svoju krajnju provjeru doživljava tek na kazališnoj sceni, stoga nije svaki vrijedan literarni tekst i jednako vrijedan segment kazališne predstave. Jednako tako, dramska literatura u mnogome ovisi o najraznorodnijim eksperimentima pa je osjetljivost i senzibilitet spram novosti u dramaturgiji vrlo važan element pri odabiru i selekciji dramskih tekstova prispjelih na natječaj.

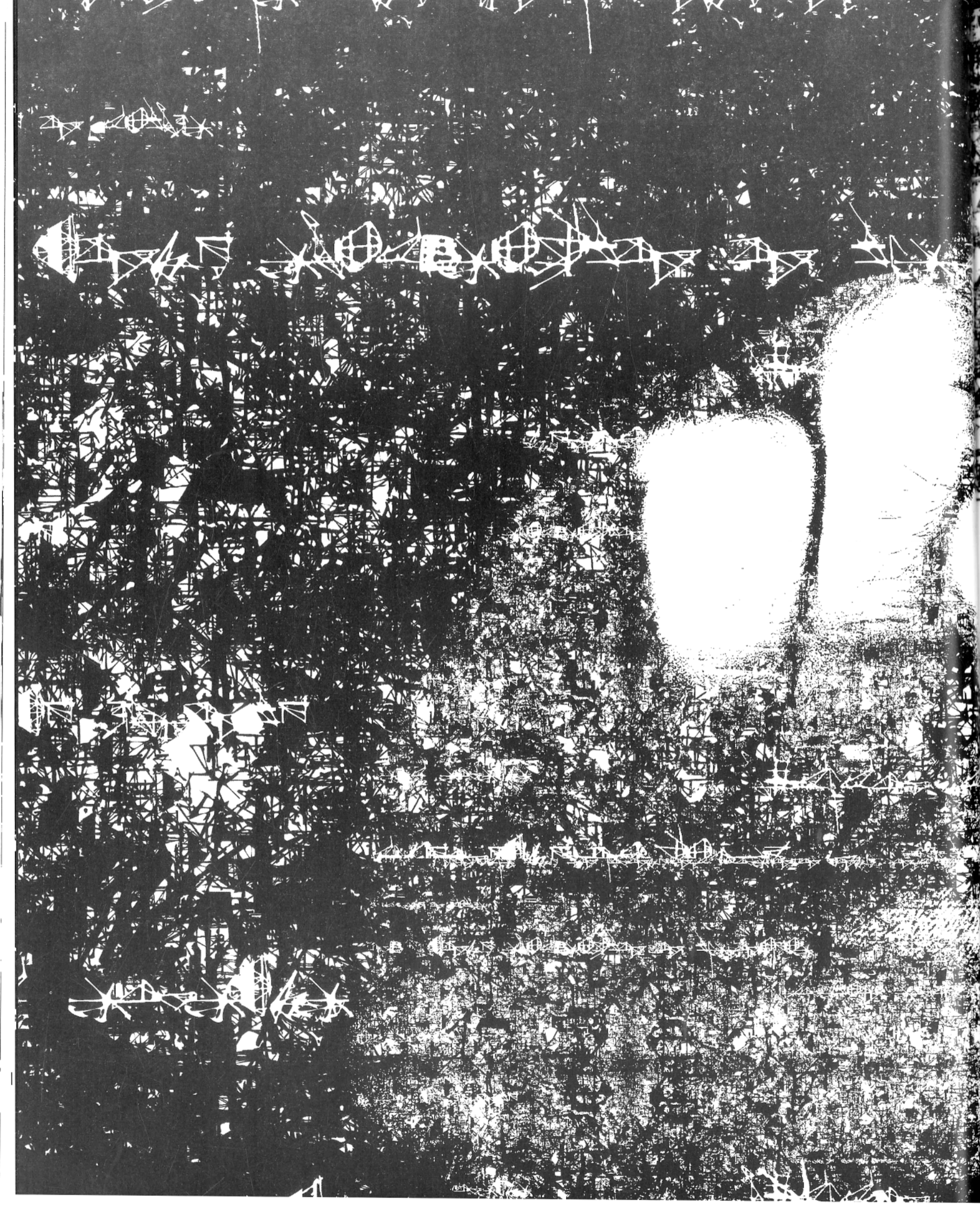
Uza sve ovo važno je i poznavanje očekivanja potencijalne kazališne publike i određivanje jasnih smjernica daljnjeg razvoja hrvatskoga glumišta. Ukoliko je htijenje usmjereno na tržišnu profitabilnost budućih predstava, onda su kriteriji kojima ocjenjivački sud procjenjuje prispjele tekstove drukčiji od onih ako je htijenje usmjereno na njegovanje tradicije i nacionalnih elemenata ili je usmjereno određeno potrebom za eksperimentima koji će prodrmati učmalo stanje hrvatskoga glumišta.

Kako su članovi ocjenjivačkoga suda uvijek samo ljudi sa svojim osobnim kazališnim ukusima (neovisno o stručnosti), tako su pojedini rezultati godišnjih natječaja uvijek i rezultat osobnih htijenja svakog pojedinoga prosuđivača.

Ova je, dakle, nagrada usmjerena prije svega na domaće kazališne kuće. Ponekad se čini da, otkada postoji hrvatsko glumište, postoji i tvrdnja da nema

na gradnja dramsko djelo Marin Držić

domaćih kvalitetnih tekstova. Istina je da se na našim repertoarima uvijek ponavljaju odavno iskušana klasična i inozemna dramska djela, a domaći se autori pojavljuju sporadično i kao dio "lektire". Novi tekstovi i novi autori za domaće su kazalište često prevelik rizik na koji ravnatelji naših kazališta nisu osobito spremni. Međutim, ako relevantna ocjenjivačka trojka (uvaženih teatrologa, redatelja i pisaca) nagradi određeni tekst, kazališni ravnatelji i njihovi ansambli dobivaju nekovrsni alibi i zeleno svjetlo za uprizorenje tih izabranih domaćih tekstova. Nagrada za dramsko djelo "Marin Držić" stoga je i zaista nužno potrebno pokriće i alibi za hrabrost da se pokuša uspjeti s domaćim autorom na domaćoj sceni. A kako su pisci kao i svi ostali umjetnici nježne i uglavnom suviše samokritične osobe koje ne umiju dobro prodavati i nuditi vlastite radove, ovakva im nagrada daje malo hrabrosti i u tom za njih vrlo neugodnom poslu nuđenja i odbijanja, pregovora i razočaranja.

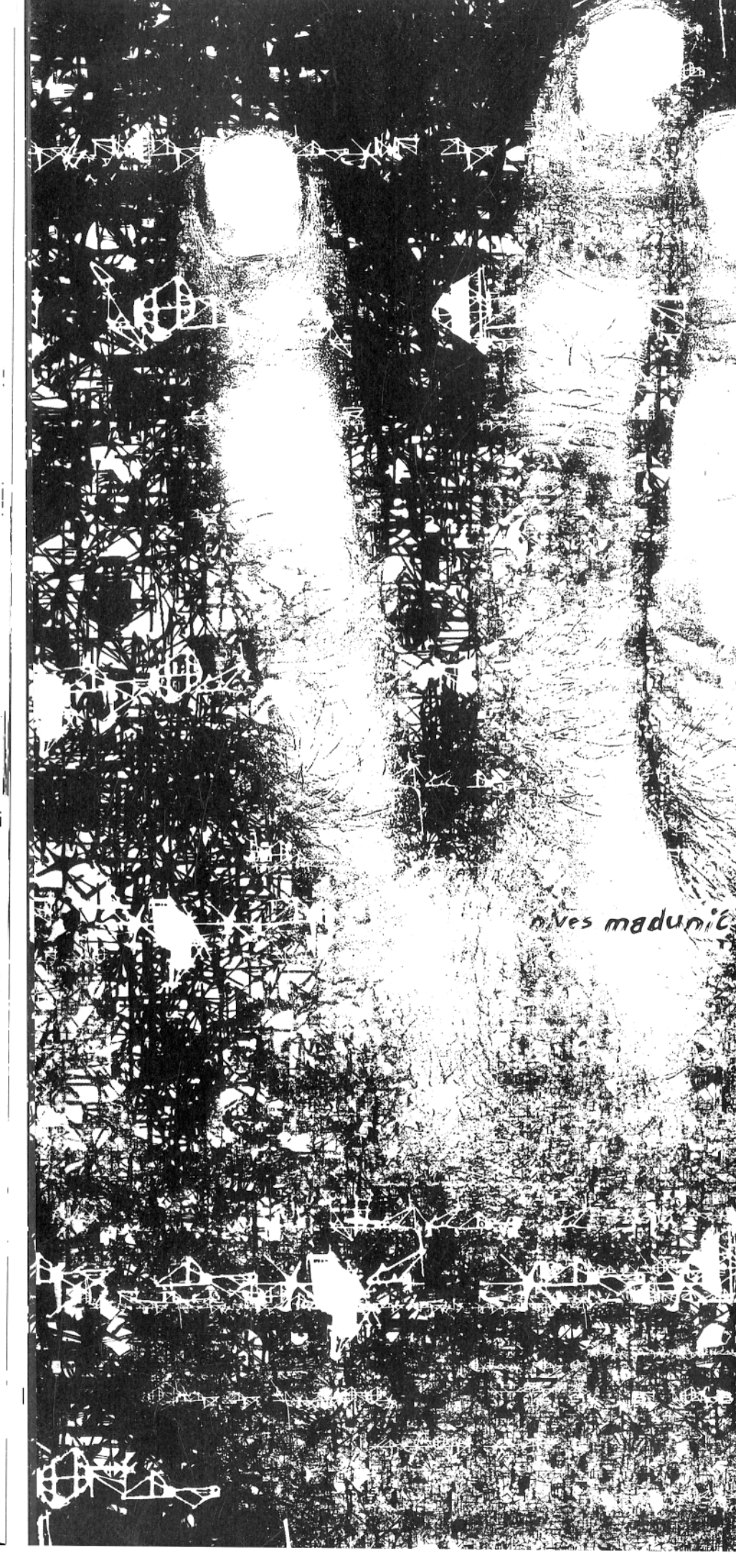
Sve u svemu, kada između onoga koji nudi i onoga koji kupuje vlada nepovjerenje i strah, uvijek je nužan arbitar. Ovoga puta to je Nagrada za dramsko djelo "Marin Držić".

Na natječaj svake godine prispijeva veći broj dramskih tekstova. Kvantiteta, međutim, nije automatski i kvaliteta. Unazad šest godina otkako se ova Nagrada dodjeljuje, različite natječajne komisije čak četiri godine za redom nisu dodijelile prvu nagradu. Najekstremniji slučaj je bio upravo prve godine, 1991. Prema mišljenju natječajne komisije koju su činili dr. Branko Hećimović, Čedo Prica i Božidar Vfolić niti jedno prispjelo dramsko djelo nije udovoljilo kriterijima za dodjelu Nagrade. Međutim, komisija je ipak izdvojila tri dramska teksta, predložila njihovu doradu i mogućnost sklapanja ugovora o otkupu. Izabrani tekstovi bili su "Crkveni miš" Borislava Vujčića, "U životu je sve igra" Predraga Raosa i "Lošov-1983" Dragutina Trumbetaša.

Sljedeće 1992. natječajna komisija (dr. Branko Hećimović, dr. Nikola Vončina, Zvonimir Mrkonjić) nije dodijelila prvu nagradu. Druga je nagrada pripala tekstu P. Marinkovića "Disamenina čast", a treću su ravnopravno podijelila čak tri teksta: "Stranka ljubavi" Milana Grgića, "Puni pogodak" Fadila Hadžića i "Atelier" Čede Price. Ova je komisija ocijenila i da još tri dramska teksta uz dorade pokazuju određene kvalitete potrebne za eventualne izvedbe te je predložila da se otkupe i tekстовi "Francesca da Rimini" Mislava Brumeca, "Najduži dan Marije Terezije" Mire Gavrana te "Tomislav i Adrijana" Hrvoja Hitreca.

Zanimljivo je primijetiti da kroz svih šest godina otkako se dodjeljuje ova Nagrada, natječajnu komisiju čine većinom kazališni teoretičari. Praktičari (pisci i redatelji) uvijek su u manjini. Jednako tako je nesrazmjeran odnos između mladih i starijih teatarskih stručnjaka (pretežu stariji). S druge strane nagrađeni su autori pripadnici najmlađe i srednje generacije dramskih pisaca.

Niti 1993. godine prva nagrada nije dodijeljena. Dr. Viktor Žmegač, dr. Nikola Vončina i Branimir Donat drugu su nagradu dodijelili tekstu "Kerempuhovo" Tahira Mujičića i Borisa Senkera, a treću je dobio Pavo Marinković, ovoga puta za tekst "Glorietta". Pored ova dva nagrađena teksta natječajna komisija nije niti jedan drugi prispjeli rad ocijenila vrijednim dorade i otkupa.

Slično je bilo i 1994. godine kada je natječajna komisija u sastavu dr. Nikola Vončina, Branimir Donat i mr. Ana Lederer odlučila ne dodijeliti prvu nagradu, drugu dodijeliti renomiranome dramskom autoru Ivi Brešanu za tekst "Julije Cezar", a treću podijeliti između Mirë Gavrana, za tekst "Kad umire glumac" i Borislava Vujčića, za tekst "Post mu neću čaćin". Tekstova koje bi vrijedilo doraditi nije bilo ni ove godine.

Nesumnjivo je da natječajne komisije imaju prilično težak zadatak jer na natječaj svake godine dopijevaju posve loši, nedorađeni ili početnički radovi, kao i oni već renomiranih autora poput Ive Brešana. Oscilacije u kvaliteti između nagrađenih tekstova mogu, također, biti velike.

Posljednje dvije godine broj nagrađenih dramskih tekstova naglo se povećava. I premda nema tekstova koji su predloženi za doradu i otkup, čak devet tekstova je odnijelo nagrade u posljednje dvije godine.

Natječajna komisija iz 1995. godine: mr. Ana Lederer, Hrvoje Hitrec i Marin Carić, prvu je nagradu dodijelila tekstu "Giga i njezini" Lade Kaštelan. Drugu je nagradu dobio Pavo Marinković za "Solumov kraj", a treću su podijelili Borislav Vujčić, za "Asfodel" i Maja Gregl za tekst "Alma i njezini umjetnici".

Mr. Ana Lederer, Marin Carić i Matko Raguž osijenili su na natječaju 1996. godine da prvu nagradu zavređuje "Nihilist iz Vele Mlake" Ive Brešana. Drugu nagradu ravnopravno su podijelili Ivan Bakmaz za tekst "Josip Prekrasni" i Borislav Vujčić za "Na slijepom kolosijeku", a treću su podijelili Hrvoje Barbir Barba za tekst "Telmah" i Trpimir Jurkić za tekst "Milosrdni Samaritanac".

Primjetno je da su učestalo nagrađeni i priznati dramski autori poput Borislava Vujčića, Pave Marinkovića, Ive Brešana, Mire Gavrana i Lade Kaštelan. Novih i nepoznatih imena dramskih autora nema među nagrađenima. Ova činjenica međutim nije kriterij za procjenjivanje rada ocjenjivačkih sudova, nego više govori o produkciji pojedinih dramskih autora, koja je izuzetna.

Zabrinjavajuća je, međutim, činjenica da je od nagrađenih ili za otkup predloženih tekstova do sada izvedena svega trećina. Uz to, praiizvedbe su uglavnom prošle osrednje ili izražito loše. Mnoga kazališta nisu pokazala nikakav interes za nagrađene tekstove, a neka su se stanovito vrijeme kolebala, a onda ipak odustala od izvedbi nagrađenih tekstova:

Osim pojedinačnih slučajeva, nagrađeni tekstovi do danas nisu tiskani u časopisima ili posebnoj publikaciji pa nisu ni u tome obliku dostupni javnosti. Nagrada za dramsko djelo "Marin Držić" u nemalom je broju slučajeva tako svedena tek na osobnu satisfakciju nagrađenih autora. Na nekakvu korjenitu promjenu odnosa između hrvatskih dramatičara i hrvatskih kazališta ova Nagrada još nije uspjela izvršiti utjecaj.

Čini se da je jedini odgovor na ovaj problem potreba za agresivnijim angažmanom oko promocije nagrađenih dramskih tekstova. Morało bi se znati da dodjela Nagrade nije i njezin kraj i nije svršetak posla što ga je na sebe preuzelo Ministarstvo kulture osnivanjem ovakove nagrade. Ako je njezina temeljna svrha pribaviti domaćem kazalištu domaće tekstove, onda bi poslije svečane dodjele Nagrade trebalo povesti brigu o daljnjem životu nagrađenih tekstova i na svaki način postići njihovu praiizvedbu i stavljanje pred širi sud kazališne javnosti. Tek tada, ona će biti ono što je zamišljena.

Ives madunić

1991.

Prema mišljenju komisije (dr. Branko Hećimović, Čedo Prica, Božidar Viočić) niti jedno djelo ne udovoljava kriterijima za nagradu.

Predloženo je da se sa sljedećim autorima dramskih tekstova sklopi ugovor o otkupu dramaturškoj doradi:

1. Borislav Vujčić: "Crkveni miš"
2. Predrag Raos: "U životu je sve igra"
3. Dragutin Trumbetaš: "Lopov 1983"

1992.

Natječajna komisija: dr. Branko Hećimović, dr. Nikola Vončina, Zvonimir Mrkonjić

1. nagrada nije dodijeljena
2. Pavo Marinković: "Disamenina čast"
3. Milan Grgić: "Stranka ljubavi"
Fadil Hadžić: "Puni pogodak"
Čedo Prica: "Atelier"

OTKUPI:

Mislav Brumec: "Francesca da Rimini"
Miro Gavran: "Najduži dan Marije Terezije"
Hrvoje Hitrec: "Tomislav i Adrijana"

1993.

Natječajna komisija: dr. Viktor Žmegač, dr. Nikola Vončina, Branimir Donat

1. nagrada nije dodijeljena
2. Tahir Mujičić - Boris Senker: "Kerempuhovo"
3. Pavo Marinković: "Glorietta"

1994.

Natječajna komisija: dr. Nikola Vončina, Branimir Donat, mr. Ana Lederer

1. nagrada nije dodijeljena
2. Ivo Brešan: "Julije Cezar"
3. Miro Gavran: "Kad umire glumac"
Borislav Vujčić: "Post mu neću čaćin"

1995.

Natječajna komisija: mr. Ana Lederer, Hrvoje Hitrec, Marin Carić

1. Lada Kaštelan: "Giga i njezini"
2. Pavo Marinković: "Solumov kraj"
3. Borislav Vujčić: "Asfodel"
Maja Gregl: "Alma i njezini umjetnici"

1996.

Natječajna komisija: mr. Ana Lederer, Marin Carić, Matko Raguž

1. Ivo Brešan: "Nihilist iz Vele Mlake"
2. Ivan Bakmaz: "Josip Prekrasni"
Borislav Vujčić: "Na slijepom kolosijeku"
3. Hrvoje Barbir Barba: "Telmah"
Trpimir Jurkić: "Milosrdni Samaritanac"

1997.

Natječajna komisija: akademik Nikola Batušić, Tomislav Durbešić, Asja Srnec-Todorović

1. Dubravko Mihanović: "Bijelo"
2. nagrada nije dodijeljena
3. Renato Rajan Orlić: "Između dva neba"

nagrada marin držić

Praktičari (pisci) i redateljstva pretežu stariji kvantiteta, međutim, najviše su u umjetništvu. Tekstova koje bi vrijedilo doraditi nije bilo mnogo. Natječajna komisija: mr. Ana Lederer, Marin Carić, Matko Raguž. 1. Ivo Brešan: "Nihilist iz Vele Mlake". 2. Ivan Bakmaz: "Josip Prekrasni". Borislav Vujčić: "Na slijepom kolosijeku". 3. Hrvoje Barbir Barba: "Telmah". Trpimir Jurkić: "Milosrdni Samaritanac". 1997. Natječajna komisija: akademik Nikola Batušić, Tomislav Durbešić, Asja Srnec-Todorović. 1. Dubravko Mihanović: "Bijelo". 2. nagrada nije dodijeljena. 3. Renato Rajan Orlić: "Između dva neba".